

ОСНОВНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА НАТУРАЛНА И ОРГАНИЧНА КОЗМЕТИКА

Определение. Понятието *органична козметика* не е свързано с химическия смисъл “органично съединение” - имащи в състава си въглерод. Козметичните продукти сертифицирани като “органични” могат да съдържат неорганични съединения като вода, минерални соли и др.

Понятието *органично* е взаймствано в козметиката от хранително-вкусовата промишленост, в която органичен се нарича продукт /ингредиент/ с природен произход.

В САЩ за органични се считат продуктите получени от растения. Растенията трябва да произхождат от екологично чисти райони-плантации или диви находища. При тяхното култивиране е забранено използването на химически торове, пестициди и хербициди. Преработването на растенията трябва да става при строго контролирани екологични стандарти без химически синтези.

Правила на National Organic Program's /NOP/ /САЩ/

В САЩ знак *органичен* /organic/ се дава според правилата на националната органична програма - the National Organic Program's /NOP/ Final Rule. Тези правила се отнасят основно за хранителни продукти, но се прилагат и за някои други потребителски стоки, които съдържат сертифицирани компоненти и предявяват претенции за получаване на знака *органичен*. За тези стоки NOP определя три нива на маркетингови знаци:

- *100% органичен* - продуктът съдържа само сертифицирани органични компоненти от растителен произход.
- *Органичен* - в състава трябва да има не по-малко от 95% сертифицирани органични съединения от растителен произход. Останалите 5% могат да са синтетични съединения разрешени от NOP.
- *Произведено с използване на органични инградиенти.* Продуктът трябва да съдържа не по-малко от 70% сертифицирани органически компоненти от растителен произход.

Използването на правилата на NOP при производството на козметични продукти е силно ограничено, поради това, че не се съобразяват особеностите на козметичните средства.

Правила на Soil Association /Англия/

Soil Association е била основана през 1946 г. от група учени, лекари, еколози, които проучвали взаимодействието на човека с природата. Тази организация за първи път в историята провела за селскостопанска дейност на човека в хармония с околната среда.

През 1976 г. на базата на тази асоциация се създава сертификационен център - SA Certification. Понастоящем това е една от най-авторитетните центрове за сертификация на продукти произведени *органично*.

Изискванията към растениевъдство са за екологично чисти плантации със забрана за използване на пестициди, химически торове, отказ от генетически

модифицирани сортове растения. Стриктни правила за изпълнения се поставят и към животновъдството, птицевъдството и рибовъдството. Фермерските стопанства, които претендират за званието “органични стопанства” са задължени да отглеждат животните при достойни условия.

Предписват се строги норми на отглеждане на животните - площ - кв. м за всяко животно, режим на хранене. Да се полагат усилия да не се прилагат страдания на животните.

Особено внимание се прилага за защита на района около фермата. Казано с други думи фермерството се вгражда в природата и не и нанася вреда. Soil Association прилага много гъвкави правила.

Тази асоциация първа въвежда понятието *органичен* в началото за селско-стопанска продукция, а след това и за други промишлени отрасли: текстилна, дървообработваща, производство на продукти за поддържане на здравето и красотата, козметиката, ресторанти и др.

Наред с това се сертифицират магазини специализирани за продажба на натурални продукти. Организациите и продукцията, които спазват нормите за *органични* се отличават със специален знак, който служи за гаранция на купувача.

Стандарт BDIH /Германия/. Първият натурален стандарт в козметиката

BDIH – der Bundesverband Deutscher Industrie und Handels unternehmen für Azzneimittel, Reformwaren, Nahrungser – gantungs mittel und körperpflege. Това е немска асоциация, която работи в сферата на производство и реализация на фармацевтични и козметични препарати, хранителни добавки и средства за лична хигиена.

За първи път тази асоциация разработва критерии за козметични продукти, които могат да носят знак “Certified Natural Cosmetics”, ако отговарят на следните критерии:

- Растителни компоненти. Необходимо е използването на компоненти от растителен произход. Растенията трябва да са култивирани в плантации без използване на химикали и при естествени условия. При определени условия се допуска използването на алтернативни компоненти аналогични по качество с природните.
- Защита на животни и тестване на животни. Не е допустимо използването на компоненти, получени от животни. Ингредиентите, които се явяват на пазара след 1 януари 1998 г. Могат да бъдат използвани само ако не са били тествани на животни. Ингредиентите, които са на пазара преди 1 януари 1998 г., но са били тествани на животни се изключват от разрешителния списък. Не се разрешава използване на животински компоненти, които са получени като странични продукти при преработката им – животински мазнини, живи клетки и др.
- Минерални инградиенти. Разрешено е използването на минерални инградиенти – магнезиев сулфат, морска сол.
- Инградиенти с ограничено използване. Емулгаторите и ПАВ могат да бъдат използвани само в случаите когато са получени при хидролиза “хидрогенизация”, естерификация или транс естерификация от следните материали: мазнини, масла, восъци, лецитин, ланолин, моно, олиго и полизахариди, белтъци и липопотеини.

- Забранени вещества са синтетичните бои, парфюми, етоксилираните съединения, парафин и други продукти от преработката на нефт, критериите за разрешени парфюми са представени в ISO Norm 9235.
- Консерванти. Разрешени са за използване някои консерванти, които се срещат в природата и техни модификации за съхранение на безопасността и поддържане стабилността на продукта. Това са: бензоена киселина и нейните соли и естери, салицилова киселина и нейните соли, аскорбинова киселина и нейните соли и бензиловия етер.
- Радиация. Не се разрешава стерилизация на природни инградиенти и такава продукция с облъчване.
- Сертификация от независима лаборатория. Независимият институт Ecocertaz /Ecocert/ Osterope /Германия/ проверява съответствието с изброените критерии. При съответствие на продукта се присажда знака на BDIH "Certified Natural Cosmetics".

Стандарта на BDIH също препоръчва следните допълнителни критерии:

- Пълен списък на инградиентите върху етикета
- Неизползване на инградиенти от генномодифицирани растения
- Използваните суровини, процеси на производство и опаковките да отговарят на екологичните норми
- Социална отговорност към работниците, които участват в производството на суровини и такава продукция, в това число и за тези в развиващите се страни

Според BDIH натуралните вещества се срещат в природата, но не е задължително те да са органични. Наложително е да се забранява тестването на компонентите и готовите продукти върху животни, но е разрешено използването на неприродни консерванти.

Независимо от компромисите на BDIH е открил епохата на натуралната козметика и я поставил на законна основа.

Стандартите на BDIH са първата крачка на изработване на правила за европейските производители и търговци на натурална козметика. Освен това тези правила лежат в основата на френския стандарт – Cosmebio – появил се по-късно през 2002 г.

Сертификация Ecocert - "Cosmebio" /Франция/

Стандартът Cosmebio е бил разработен от сертифициращата организация Ecocert съвместно с Министерство на селското стопанство на Франция и някои европейски производители с ориентация към производство на натурална козметика. При разработването на стандарта Cosmebio са използвани постановки от стандарта BDIH. Според Cosmebio козметичните продукти трябва да отговарят на следните критерии, за да бъдат сертифицирани като натурални:

- Да имат в състава си не по-малко от 95% компоненти с природен произход, при това болшинството от тези компоненти трябва да бъдат органични /биологични/ – получени от растения от органично /биологично/ селскостопанско производство – organic agriculture
- Да не съдържат продукти от преработка на нефт и силикони
- Да не се използват компоненти от генетично модифицирани растения

- Да не съдържат изкуствени консерванти, синтетични парфюми и оцветители
- Да не съдържа продукти от животински произход, с изключение на инградиенти, които са получени от животни без насилия

Козметичните продукти и техните компоненти не трябва да бъдат тествани на животни и процесът на производство и опаковане трябва да отговарят на екологичните норми. Контролът над тези изисквания е изключително строг. Производството два пъти в годината се подлага на контрол.

Съгласно международната номенклатура на козметичните инградиенти INCI, органичните компоненти в справочниците за суровини се отбелязват със звездичка. На етикета на готовото козметично средство се препоръчва да се показва тяхното процентно съдържание. За козметичните продукти са разработени два знака Cosmebio – ECO и BIO.

Знакът ECO означава, че козметичния продукт съдържа:

- минимум 95% компоненти от природен произход
- минимум 50% от растителните инградиенти са органични
- минимум 5% от общото съдържание на всички компоненти са органични /биологични/

Знакът BIO се дава при много по-стриктни изисквания към органичната козметика:

- минимум 95% от всички компоненти да са от природен произход
- минимум 95% от всички компоненти от растителен произход да са органични
- минимум 10% от всички компоненти в рецептурата да са органични

За разлика от немския стандарт BDIH, стандартът Cosmebio адаптира органичните стандарти към козметичното производство, поради което козметиката отговаряща на тези стандарти може да се счита за *органична*.

Сертификация ICEA.AIAB /Италия/

Стандартът AIAB за органична козметика е разработен от италианската сертифицираща организация ICEA. Тази организация осъществява контрол върху запазване на екологичните норми във фермерството и промишлените предприятия.

Английската, немската, френската и италианската организации провеждат редовни срещи и конференции с цел за хармонизиране на законодателството в козметичния бранш. Целта е да се изработи единен стандарт който да се предложи за узаконяване и реално използване в законодателството на европейския пазар.

Международна асоциация за натурална и органична козметика NATURE

Асоциацията е базирана в Брюксел. Nature е основана от пионери в натуралната и органична козметика като Lavarena, Logocos, Prima vera, Wala и Weleda. Тя покрива 2/3 от Европейския пазар със собствени норми за природосъобразност.

Целта на организацията е да защитава термина натурална и органична козметика чрез изчерпателна дефиниция и разработване на процедура за сертификация и поставяне на логото „Nature”.

Етапи за сертификация според критериите на Nature:

- клиентско запитване
- уточняване на продуктите и суровините

- изготвяне на предложение
- поръчка – сключване на договор

В продължение на 1 – 2 седмици се прави проверка на суровините, на рецептурите и се провежда одит на производството.

Групиране на суровините според наименование по INCI:

- натурални вещества
- натурално идентични вещества
- натурално близки вещества

Натурални вещества. Разрешено е използването на натурални вещества, получени от физични процеси или ферментации. Забранено е използването на суровини, получени от мъртви гръбначни животни. Натуралните вещества могат да се получават чрез екстракция или ферментация. Необходим е документ за липса на генна модификация – ГМО. За етеричните и парфюмни масла е необходимо обяснение за съответствие ISO 9235.

Натуралните вещества трябва да притежават био сертификат, съгласно наредба ЕЕС 834/2007 г. или съгласно USDA National Organic Program /NOP/.

Водата може да бъде оценена като натурално вещество само ако например е фруктова вода от самото растение /портокалов сок/.

Натурално идентични вещества. Разрешават се натурално идентични консерванти, пигменти и минерали.

Натурално близки вещества. За тази група има специални изисквания на Nature. Те могат да се получават от суровини с разрешени реакции:

- *хидролизиране /вкл. осапуняване/*
- *неутрализация*
- *кондензация при отделяне на вода*

Естерификация и деестерификация:

- *хидриране и дехидриране*
- *глюколиза*
- *фосфорилиране*
- *ацилиране, амидиране, окисление /с кислород, озон и пероксид/*
- *пиролиза*

Онлайн информация за Nature

- www.nature.org/products със специфична функция за търсене по страни и продукти
- www.nature.org/meta/download с информация за три категории суровини:
 - *натурални*
 - *натурални деривати*
 - *природно идентични*
- www.nature.org/products/raw-materials с база данни за суровини

Сертификация на суровини и продукти от Nature

Производителите на суровини подават всичките си суровини за сертифициране след проверка на документацията дали те отговарят на критериите на Nature. Одобрените получават и съответното лого.

Производителите на готови продукти посочват всичките си суровини, които използват или искат да използват. Производителите на готови продукти могат да посочват всички суровини, които влагат или искат да влагат в продуктите си. След проверка от Nature тези суровини ще получат одобрение. Това одобрение не е сертификат, но е ДА, че те могат да се включат в готовите продукти, които носят логото Nature. След това проверяват формулациите на готовите продукти, в зависимост от продуктовия клас:

- процент на натурални вещества
- процент на натурално идентичните вещества
- процент на почти натурални вещества

Ако всичко е в ред се получава сертификат, носещ логото на Nature.

75 %-но правило за сертификация

За получаване на Nature сертификат на дадена продуктова гама /или подмарка/, най – малко 75 % от ingredientите, влизащи в състава им трябва да бъдат съответно сертифицирани.

Това правило е въведено с цел да се гарантира по – голяма прозрачност и сигурност за потребителите.

Забележка:

- на 19 и 20 април 2011 г. БНАЕМПКО е организираща бизнес форум за натурална и органична козметика с участието на ръководители на Nature: Julie Tyrrell – Генерален директор, Michael Pfeiffer – Експерт и одитор.
- Производителят може да декларира X % органични съставки в продукта /продуктите си/ на собствена отговорност, но не може да използва твърдението, че съставките са Nature сертифицирани.
- След продажба на вече сертифициран продукт, новият притежател на марката на „Private label” трябва да се обърне към сертифициращия орган, който е сертифицирал първоначално продуктите. Не се провежда цялостно повторно сертифициране.

Заклучение

Големите различия в изискванията и критериите за сертификация на натурална и органична козметика на различните асоциации е необходимо още в началото да се уточнят.